

M.Com Semester - 3 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2025 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2019)
Financial Accounting for Managers (Core (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ અભિનવ લીમીટેડની નીચે આપેલી માહિતી પરથી તા. ૩૧ જુલાઈ, ૨૦૨૫ ના રોજ પુરા થતા ચાર માસનું (૨૦) રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

૧ લી એપ્રિલ, ૨૦૨૫ ના રોજ રોકડ સિલક રૂ. ૨૫૦૦૦.

માસ	કુલ વેચાણ રૂ.	કુલ ખરીદી રૂ.	મજૂરી રૂ.	કારખાના ખર્ચ રૂ.	ઓફીસ ખર્ચ રૂ.
ફેબ્રુઆરી	300000	150000	60000	50000	25000
માર્ચ	350000	200000	75000	40000	40000
એપ્રિલ	400000	250000	100000	40000	50000
મે	400000	300000	110000	45000	50000
જુન	500000	300000	112500	60000	40000
જુલાઈ	550000	325000	125000	45000	55000

- ૧) કુલ વેચાણમાં ૪૦% રોકડ વેચાણ અને ૬૦% ઉધાર વેચાણ ધારો.
- ૨) કુલ ખરીદીમાં ૨૫% રોકડ ખરીદી અને ૭૫% ઉધાર ખરીદી ધારો.
- ૩) ઉધાર વેચાણના ૪૦% નાણા બીજા મહીને વસુલ થાય છે. બાકીના ત્યાર પછીના ત્રીજા મહિનામાં મળે છે.
- ૪) કારખાના ખર્ચમાં દર મહીને રૂ. ૧૦૦૦૦ ઘસારાનો સમાવેશ થાય છે.
- ૫) લેણદારોને બે માસ બાદ ચૂકવાય છે.
- ૬) મજૂરીનો ચુકવણીનો ગાળો ૧/૨ માસ, કારખાના ખર્ચનો ૧ માસ અને ઓફીસ ખર્ચનો ચુકવણી ગાળો ૧/૨ માસ છે.
- ૭) જુલાઈ ૨૦૨૫ માં હપ્તાના રૂ. ૩૦૦૦૦ ચૂકવવાના છે.
- ૮) જુન ૨૦૨૫માં ભાડાની આવક રૂ. ૨૦૦૦૦ મળવાની છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ અનુભવ લીમીટેડ તેની કાર્યશીલ મૂડીને લગતી નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે.

વિગત	રકમ રૂ.
કાચા માલસામાનની પડતર	84 એકમદીઠ
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	36 એકમ દીઠ
પરોક્ષ (બધા ચલિત) પડતર	36 એકમદીઠ
કુલ પડતર	156 એકમદીઠ
નફો	44 એકમદીઠ
વેચાણ કીમત	200 એકમદીઠ
સ્ટોકના સંગ્રહનો સરેરાશ સમયગાળો	
કાચામાલનો સ્ટોક	1 માસ
ચાલુ કામનો સ્ટોક	½ માસ
તૈયાર માલનો સ્ટોક	1 માસ

ગ્રાહકોને અપાતી શાખમુદત	2 માસ
મજુરી અને પરોક્ષ ખર્ચની ચૂકવણીનો સરેરાશ સમયગાળો	½ માસ
પુરવઠાકારો દ્વારા અપાતી શાખ મુદત	1 માસ
જરૂરી રોકડ અને બેંક સિલક	300000

ઉત્પાદનના ૨૫% રોકડેથી વેંચવામાં આવે છે.

જો કંપની ૧૦૦૦૦૦ એકમ વાર્ષિક વેચાણ કરવાનો અંદાજ રાખતી હોય તો એકમની કાર્યશીલમૂડીની જરૂરિયાત દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો. ધારણા કરો કે ઉત્પાદન વર્ષ દરમિયાન એકસમાન ધોરણે ચાલુ રહે છે. તેમજ મજુરી અને પરોક્ષ ખર્ચાઓ એકસમાન રીતે ઉદ્ભવે છે.

પ્રશ્ન.૨

તા. ૩૧/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું શ્રીજી લિમિટેડનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

જવાબદારીઓ	રકમ રૂ.	મિલકતો	રકમ રૂ.
૨૦૦૦૦ ઇક્વિટી શેર, દરેક રૂ. ૧૦ નો પૂર્ણ ભરપાઈ	200000	જમીન અને મકાન	159400
૨૮૦૦ પ્રેફરન્સશેર, દરેક રૂ. ૧૦૦ નો પૂર્ણ ભરપાઈ	280000	ગૌણ કંપનીના શેર	64000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	45000	પ્લાન્ટ અને યંત્રો	320000
નફા-નુકશાન ખાતું	209600	લાંબા ગાળાના રોકાણો	56000
સામાન્ય અનામત	112000	સ્ટોક	153600
૬% ના ડીબેન્યર	22400	દેવાદારો	480000
લેણદારો	305600	રોકડ સિલક	14000
લાંબા ગાળાની બેન્ક લોન	8000	પ્રાથમિક ખર્ચા	6000
સૂચિત ડીવીડન્ડ	27200		
દેવી હુંડી	43200		
	1253000		1253000

અન્ય માહિતી:

- ૧) જમીન અને મકાનની પુનઃમૂલ્યાંકન કિંમત રૂ. ૨૯૦૮૦૦ નક્કી કરવામાં આવી.
- ૨) ગૌણ કંપનીના શેરની બજાર કિંમત રૂ. ૮૦૦૦૦ આંકવામાં આવી.
- ૩) રોકાણોનું પુનઃ મૂલ્યાંકન રૂ. ૬૨૪૦૦ કરવામાં આવ્યું.
- ૪) કરવેરા પહેલાનો નફો રૂ. ૨૪૦૦૦૦ છે.
- ૫) દર વર્ષે રૂ. ૮૦૦ નો માલસામાન અપ્રચલિત થાય છે જે માંડી વાળવાનો છે.
- ૬) જમીન અને મકાન પર પુનઃમૂલ્યાંકન બાદનો વધારાનો ધસારો રૂ. ૧૨૦૦૦ છે.
- ૭) પાછલા વર્ષના નફાના રૂ. ૪૦૦૦ ચાલુ વર્ષના નફામાં સમાયેલા છે.
- ૮) વાહન વેચાણની ખોટ રૂ. ૪૦૦ નફા-નુકશાન ખાતે ઉધારેલ છે.
- ૯) ચાલુ વર્ષનો નફો નક્કી કરતી વખતે બેંક લોન વ્યાજના રૂ. ૪૦૦ નફા-નુકશાન ખાતે ઉધારેલ છે.

નીચેનાની ગણતરી કરો.

- ૧) કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
- ૨) ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર

અથવા

જવાબદારી	રકમ રૂ.	મિલકતો	રકમ રૂ.
૧૦% ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી ૭૦૦૦		કાયમી મિલકતો	૩૯૯૨૦૦
પ્રેફરન્સ શેર દરેક રૂ. ૧૦૦ નો	૭૦૦૦૦૦		
૫૦૦૦૦ ઇક્વિટી શેર, દરેક રૂ. ૧૦ નો	૫૦૦૦૦૦	ગૌણ કંપનીના શેર	૧૬૦૦૦૦
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	૧૧૨૨૦૦	ગૌણ કંપની પાસે લેણા	૮૦૦૦૦૦
નફા-નુકશાન ખાતું	૫૨૪૦૦૦	સરકારી જામીનગીરીમાં રોકાણ	૧૪૦૦૦૦
ડિવિડન્ડ સમતુલા ભંડોળ	૨૮૦૦૦૦	સ્ટોક	૩૮૪૦૦૦
૫% ના ડિબેન્યર્સ	૫૬૦૦૦	દેવાદારો	૧૨૦૦૦૦૦
લેણદારો	૭૬૪૦૦૦	બેંક સિલક	૪૦૦૦૦
નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	૧૦૦૦	પ્રાથમિક ખર્ચા	૧૦૦૦૦
બેંક ઓવર ડ્રાફ્ટ	૨૦૦૦૦		
સૂચિત ડિવિડન્ડ	૬૮૦૦૦		
દેવી હુંડી	૧૦૮૦૦૦		
	૩૧૩૩૨૦૦		૩૧૩૩૨૦૦

અન્ય માહિતી:

- ૧) મૂલ્યાંકનકારે કાયમી મિલકતોની પુનઃ સ્થાપના કિંમત રૂ. ૭૨૭૦૦૦ નક્કી કરી છે.
- ૨) ગૌણ કંપનીના શેરની વર્તમાન કીમત રૂ. ૨૦૦૦૦૦ છે.
- ૩) રોકાણોનું મુલ્ય રૂ. ૧૫૬૦૦૦ ગણવામાં આવ્યું છે.
- ૪) દર વર્ષે અપ્રચલિત સ્ટોક માંડી વાળવામાં આવે છે. ચાલુ વર્ષે આવો રૂ. ૨૦૦૦ નો સ્ટોક માંડી વાળવાનો છે.
- ૫) કરવેરા પહેલાનો ચોખ્ખો નફો રૂ. ૬૦૦૦૦૦ છે.
- ૬) પુનઃસ્થાપના કિંમતના આધારે કાયમી મિલકતો પર વધારાનો ઘસારો રૂ. ૨૨૮૦૦ માંડી વાળવાનો છે.
- ૭) ગયા વર્ષના રૂ. ૧૦૦૦૦ ચાલુ વર્ષના નફામાં સમાવેલ છે.
- ૮) ચાલુ વર્ષના નફા-નુકશાન ખાતે ઉધારેલ ચંત્ર વેચાણની ખોટ રૂ. ૧૦૦૦ છે.
- ૯) ચાલુ વર્ષનો નફો નક્કી કરતા બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ પર વ્યાજ રૂ. ૧૦૦૦ બાદ કરવામાં આવ્યું હતું.
- ૧૦) નીચેની ગણતરી કરો
 - ૧) રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
 - ૨) રોકેલી ચોખ્ખી મૂડી પર વળતરનો દર
 - ૩) રોકેલી માલિકીની મૂડી પર વળતર નો દર

બજાજ કંપનીની ઉત્પાદન ક્ષમતા ૨૦૦૦૦ થી ૪૦૦૦૦ એકમો વચ્ચે રહે છે અને આ સપાટીએ એકમદીઠ (૧૫) વેચાણ કિંમત રૂ. ૭ છે.

ભૂતકાળના આકંડા નીચે મુજબ પડતર દર્શાવે છે.

પ્રત્યક્ષ માલ એકમદીઠ	રૂ. ૨
પ્રત્યક્ષ મજૂરી એકમદીઠ	રૂ. ૧.૫૦
પરોક્ષ મજૂરી એકમદીઠ	રૂ. ૦.૫૦ + રૂ. ૧૦૦૦૦ વાર્ષિક
બળતણ વગેરે એકમદીઠ	રૂ. ૦.૨૦ + રૂ. ૧૫૦૦૦ વાર્ષિક
ઘસારો વાર્ષિક	રૂ. ૨૦૦૦૦

પગાર વાર્ષિક રૂ. 17000

સાધનોનું ભાડું વાર્ષિક રૂ. 8000

કંપનીની શેરમૂડી 10000 શેર દરેક રૂ. 1 ની દાર્શનિક કિંમત જેનો હાલ બજાર ભાવ રૂ. 12 છે ની બનેલી છે. મૂડી પડતર નો અંદાજ ૧૪% છે. અને કરવેરાનો દર કમાણીના ૪૦% છે.

લક્ષ્ય નફો શોધો અને તે પ્રાપ્ત કરવા કંપનીએ કેટલા એકમો વેચવા પડશે તે જણાવો.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ કોઈ એક કંપનીના ૫૦% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ પડતર અને વેચાણને લગતા આંકડા નીચે મુજબ છે.

માલસામાન (એકમદીઠ)	રૂ. 10
મજૂરી (એકમદીઠ)	રૂ. 8
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા (એકમદીઠ)	રૂ. 2
ઘઠીવટી ખર્ચ (સ્થિર)	રૂ. 12000 વાર્ષિક
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ (40% સ્થિર)	રૂ. 20000 વાર્ષિક
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ (40% ચલિત)	રૂ. 30000 વાર્ષિક

ઉપરની વિગતોના આધારે 50%, 75% અને 100% કાર્યક્ષમતાએ કંપની કેટલો નફો મેળવી શકે તે દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો. કંપનીની વાર્ષિક ઉત્પાદન ક્ષમતા 10000 એકમોની છે અને એકમદીઠ વે.કિ. 50% સપાટીએ એકમદીઠ રૂ. 32, ૭૫% સપાટીએ એકમદીઠ રૂ. 31 અને 100% સપાટીએ એકમદીઠ રૂ. 29 રહેશે.

પ્રશ્ન.૪ સંચાલન અંકુશ વ્યુહરચનાનો અર્થ આપી, તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ ચર્ચો.

(૧૫)

અથવા

પ્રશ્ન.૪ નીચેના પર ટૂંકનોંધ લખો

- (1) લક્ષ્યાંકિત પડતર પદ્ધતિની વિશિષ્ટતાઓ
- (2) સરકારી નાણાતંત્ર

ENGLISH VERSION

Que.1 From the following information of Abhinav Limited prepare cash budget for four months completing on 31st July, 2025. (20)

Cash balance as on 1st April, 2025 Rs. 25000.

Month	Total Sales Rs.	Total Purchase Rs.	Wages Rs.	Factory Exp. Rs.	Office Exp. Rs.
February	300000	150000	60000	50000	25000
March	350000	200000	75000	40000	40000
April	400000	250000	100000	40000	50000
May	400000	300000	110000	45000	50000
June	500000	300000	112500	60000	40000
July	550000	325000	125000	45000	55000

- 1) Assume that out of the total sales 40% sales is on cash base and 60% is on credit base.
- 2) Out of the total purchase, 25% is cash based while 75% purchase is on credit base.
- 3) Out of the total credit sales 40% realized in the second month after sale while the remaining amount realized in third month after sales.
- 4) Factory expenses includes depreciation of Rs. 10000 per month.
- 5) Creditors are paid after two months.
- 6) Lag in payment of expenditures: wages- ½ months, factory expenses- 1 month, office Expenses ½ month.
- 7) Installment of Rs. 30000 is to be paid in July 2025.
- 8) Rent Rs. 20,000 will received in June 2025.

OR

Que.1

Anubhav Limited Provides following information relating to its working capital:

Particular	RS
Raw material Cost	84 Per unit
Direct Labour	36 per unit
Overhead (All variable) cost	36 per unit
Total Cost	156 per unit
Profit	44 per unit
Selling price	200 per unit
Average period of backup stocks	
Raw Material stock	1 month
WIP stock	½ Month
Finished goods stock	1 Month
Credit allowed to customers	2 Month
Average time lag in payment of wages & OH	½ Month
Credit allowed by suppliers	1 Month
Cash & Bank Balance required	300000

25% of the output is sold for cash.

For expected annual sales of 100000 units of the product, work out the working capital requirements assuming that the production is carried on evenly throughout the year and wages and overheads accrue similarly.

Que.2

Following is the Balance Sheet of Shreeji Ltd. for the year ends on 31-3-2025.

(20)

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
20000 Equity shares each of Rs. 10 fully paid up	200000	Land & Building	159400
2800 Preference shares each of Rs. 100 Fully Paid up	280000	Shares of subsidiary company	64000
Security premium	45000	Plant & Machinery	320000
Profit & Loss A/c	209600	Long term investments	56000
General Reserve	112000	Stock	153600
Debentures of 6%	22400	Debtors	480000
Creditors	305600	Cash Balance	14000
Long term bank loan	8000	Primary expenses	6000
Proposed dividend	27200		
Bills payable	43200		
	1253000		1253000

Additional Information:

- 1) The revaluation price of land & building is fixed at Rs. 290800.
- 2) The market value of shares of subsidiary company can be valued at Rs. 80000.
- 3) The investments are revalued at Rs. 62400.
- 4) The profit before tax is Rs. 240000.
- 5) During each year stock of Rs. 800 becomes obsolescence which is to be written off.
- 6) The additional depreciation on Land & Building after revaluation is of Rs. 12000.
- 7) Previous years' profit of Rs. 4000 is included into current year's profit.
- 8) The loss on sale of vehicle amounted to Rs. 400 debited to P&L a/c.
- 9) In order to determine the profit of current year interest on Bank Loan worth Rs. 400 debited to P&L A/c.

Calculate the Following

- 1) Return on total Capital Employed
- 2) Return on Net Capital Employed

OR

Que.2

Following is the Balance Sheet of Himalay Ltd. for the year ends on 31-03-2025.

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
10%, 7000 Preference share each of Rs. 100	700000	Fixed assets	399200
50000 Equity shares, each of Rs. 10	500000	Shares of Subsidiary company	160000
Security Premium	112200	Investment in Government Securities	140000
Profit & Loss a/c	524000	Receivables from subsidiary	800000

Dividend Equalization Fund	280000	Stock	384000
5% Debentures	56000	Debtors	1200000
Creditors	764000	Bank Balance	40000
Uncalled dividend	1000	Primary Expenses	10000
Bank Over Draft	20000		
Proposed Dividend	68000		
Bills Payable	108000		
	3133200		3133200

Additional Information:

- 1) The revaluation price of fixed assets fixed at Rs. 727000 by the valuer.
- 2) The present market value of shares of subsidiary company is Rs. 200000.
- 3) The investments are revalued at Rs. 156000.
- 4) It is business tradition to written off the obsolescence stock during each year. The company has to write off goods worth Rs. 2000 this year.
- 5) Profit before taxation is Rs. 600000.
- 6) The additional depreciation to be charged on fixed assets after revaluation is Rs. 22800.
- 7) Last year's profit of Rs. 10000 is included in the balance of current year's profit.
- 8) Loss on sale of machinery debited to profit & Loss A/c is Rs. 1000.
- 9) 1000 interest on Bank overdraft has been deducted out of the profit.

Calculate the following:

- a) Return on Capital Employed
- b) Return on Net Capital Employed
- c) Return on owner's fund

Que.3 The production capacity of the Bajaj Company Limited stands between 20000 to 40000 Units. (15)
The selling price per units at this level is Rs. 7.

The historical cost is as under:

Direct Material (Per Unit)	Rs. 2.00
Direct wages (Per Unit)	Rs. 1.50
Indirect Wages (Per Unit)	Rs. 0.50 + Rs. 10000 Annually
Fuel etc....	Rs. 0.20 + Rs. 15000 Annually
Depreciation (annually)	Rs. 20000
Salary (Annually)	Rs. 17000
Equipment Rent (Annually)	Rs. 8000

The paid up share capital of the company is of 10000 equity shares each of Rs. 1 the market price (per Share) of which is Rs. 12. The estimated cost of capital is 14% and the rate of taxation on earnings is 40%.

Find out the target profit and how many units the company has to sale in order to earn target profit.

OR

Que.3 Following is the information of sales and cost at a production capacity of 50%.

Material (Per Unit)	Rs. 10
Wages (Per Unit)	Rs. 8
Direct Expenses (Per Unit)	Rs. 2
Administrative Expenses (Fixed)	Rs. 12000 (Annually)
Sales & Distribution Expenses (40% Fixed)	Rs. 20000 (p.a)
Factory overheads (40% Variable)	Rs. 30000 (p.a.)

From the above information prepare statement showing the profit-making capacity of the company at 50%, 75% and 100% capacity. The annual production capacity of the company is of 10000 Units. The selling price per unit is Rs. 32, Rs. 31 and Rs. 29 at level of 50%, 75% and 100% capacity respectively.

Que.4 Give the meaning of management control strategy and discuss the advantages and disadvantages of it. (15)

OR

Que.4 Write a detailed note on:

- 1) Characteristics of Target costing system
- 2) Government Finance System
